

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

31. TÝDEN (1.8.2022)

Kamil Holý

Výzkumný tým č. 20: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách VÚRV: www.vurv.cz - záložka [Poradenství](#). Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Dospělců molice ubylo, ale na rostlinách velké množství vajíček - bez účinné ochrany bude srpnová generace velmi početná. Létají dospělci další generace zápředníčka, líhnutí housenek bude v teplech urychleno. Třásněnky se stěhují z cibule na brukvovitou zeleninu. Růst kolonií mšice zelné se zastavil. Početnost dřepčků různá. Objevují se vajíčka mūr.

Vysoké teploty a sucho způsobují změny zbarvení i různé deformace, pokud v místě poškození nejsou škůdci ani původci chorob, jedná se o fyziologickou příčinu. Vysoké teploty mají přetrvávat, bude i nadále snížena účinnost ochrany (nejvíce napadené porosty je třeba ošetřit přednostně v ranních hodinách, kdy jsou teploty nejnižší) a zrychlen vývoj škůdců - sledovat početnost 2x týdně.

Vysoké teploty v kombinaci s intenzivní imigrací snižují účinnost přípravků, druhý den po aplikaci může být na rostlinách podobný, nebo dokonce vyšší počet škůdců než před ošetřením. Není to rezistencí, ale shodou několika nepříznivých faktorů.

Brukvovitá zelenina - migrace molice poklesla, ale v porostech je dostatek dospělců z předchozího období, kteří vykládli spousty vajíček - po vylíhnutí budou listy obaleny nymfami. Tvoří se medovice a černě, do porostů naletují včely - pozor na aplikaci přípravků v době letu včel! Růst kolonií mšice zelné se zastavil, ochrana proti molici a vyšší počet užitečných organismů ji reguluje. Vyrůstá počet zápředníčků v lapácích, za vyšších teplot bude urychlen vývoj housenek a nástup škodlivosti. Dřepčci lokálně, ale za sucha a tepla jsou škody při stejném poškození vyšší (rychlejší usychání listů). Z napadené cibule se stěhují třásněnky, někde již v hlávkách zelí viditelné poškození. Objevují se vajíčka mūr.

Ostatní zelenina - v některých porostech cibule zůstává vysoká početnost třásněnek, při přemnožení nutno opakovat ošetření v krátkém odstupu, aby se zasáhli jedinci, kteří jsou ukryti v nahlučených listech, kam se přípravky nedostanou. Mandelinky se budou na bramborech vyskytovat s různou intenzitou nejspíše po celé léto - nepodcenit monitoring. Při kombinaci vysokých teplot a sucha se zvyšuje riziko škodlivosti polyfágní svilušky chmelové i na polní zelenině (celer, tykvovitá zelenina...), ale příznaky posátí listů jsou zatím způsobeny nepříznivým počasím - na spodní straně nejsou svilušky. Vyměnit feromony na osenici polní.

Riziková: Molice, mšice, zápředníček, dřepčící, třásněnky, mandelinky

Molice vlašovičnicková

- přilet dospělců poklesl, přesto v některých porostech nadále velmi vysoká početnost. **Nedostatek snůšky láká do porostů s medovicí včely** - pozor při aplikaci přípravků. Na medovici rostou černě.

Monitoring - dospělci na spodní straně listů, vajíčka nejprve bílá na bílém kruhovém podkladu, později tmavnou. Nymfy ploché, přísáté k podkladu.

Ochrana - prevencí je zaorat napadené porosty co nejdříve po sklizni - zabránit líhnutí a přeletu nových dospělců. Nejcitlivější k insekticidům jsou dospělci, ale při současném náletu a teplotách by se muselo ošetřovat 2-3x týdně, je třeba počítat s vysokým výskytem nymf a zvolit odpovídající ochranu.

Zápředníček polní

- početnost se zvyšuje, za vysokých teplot se zkracuje doba vývoje. Teplé počasí tomuto subtropickému druhu vyhovuje, bude s ním nejspíše problém i nadále.

Monitoring - odchyt dospělců do feromonových lapáků. Housenky na spodní straně listů, při žíru zůstává horní pokožka listu často nepoškozena (skeletování).

Ochrana - cílit na mladé housenky krátce po vylíhnutí, které jsou nejcitlivější k insekticidům.

Housenky

- začínají se objevovat vajíčka mūr, ve sledovaných porostech zatím housenky žádné.

Monitoring - vajíčka a housenky na spodní straně listů. Sledovat odchyt dospělců do nejbližších světelných lapáků ze sítě ÚKZÚZ, porovnat početnost s početností v předchozích letech. Odchyty jsou na Rostlinolékařském portálu.

Ochrana - cílit na mladé housenky krátce po vylíhnutí, které jsou nejcitlivější k insekticidům.

Dřepčící r. *Phyllotreta*

- brouků v porostech mnoho není, ale poškození listů je místy patrné. Za vysokých teplot se může migrace urychlit - monitorovat.

Monitoring - přítomnost dospělců nebo požerky na rostlinách.

Ochrana - ošetřit porosty v závislosti na výskytu/škodách. Nepřímou metodou ochrany je výsev hořčice na souvratích a v manipulačních uličkách (lapací rostliny).

Mšice zelná

- ochrana proti molici redukuje i kolonie mšic, přeživší jedince požírají různé druhy užitečných organismů, u kterých je patrný nárůst početnosti.

Monitoring - mšice často na spodní straně listů nebo na nejmladších částech růstových vrcholů a v hlávkách.

Ochrana - v závislosti na ochraně proti molici a počtu užitečných organismů. Po ošetření zkontrolovat účinnost, zda přípravek fungoval i na mšice ukryté pod listy hlávek.

brukvovité zeleniny, v hlávkách zelí se objevuje poškození listů.

Monitoring - u cibule jsou dospělci i nymfy nejčastěji ukryté mezi nahloučenými listy nebo volně na listech. Při přemnožení jsou posáté listy světlejší a nymfy až u špiček listů. Na brukvovité zelenině jsou třásněnky na spodní straně listů nebo v hlávkách - oloupat několik vrchních listů.

Ochrana - při přemnožení na cibuli jeden postřik zpravidla nestačí, při přežívání třásněnek opakovat ošetření. U zelí zabránit vniknutí do hlávek - nízká účinnost ochrany.

Třásněnky

- na napadené cibuli i po ošetření zůstává vysoká početnost třásněnek, které jsou ukryté mezi nahloučenými listy - opakovat ošetření. Z usychající cibule se stěhují do

Užitečné organismy

- při výskytu mšice zelné v porostech vyšší početnost různých užitečných organismů (mšicomaři, pestřenky, dravé bejломorky). Na cibuli dravé třásněnky. Místy dostatek parazitoidů zápředníčka - signalizace brzké škodlivosti housenek.

Dospělců molic je méně, ale vylíhlé nymfy mohou pokrýt celý list

Pokud byl v předčasně odumírajících porostech vysoký výskyt třásněnek, je cibule zdrojem dospělců pro sousední brukvovitou zeleninu. Ve výřezu dravá třásněnka požirající světlé nymfy třásněnky zahradní, které přežívají na ještě zelených nejmladších listech - po přeměně v dospělé přeletí do brukví.

Světlé třásněnky v hlávce zelí se snadno přehlédnou

Vajíčka můry zelené

Nymfa klopušky

Početnost oranžových larev dravých bejloemek se zvyšuje

Přibylo i různých druhů pestřenek, které proniknou za mšicemi i do mladých hlávek

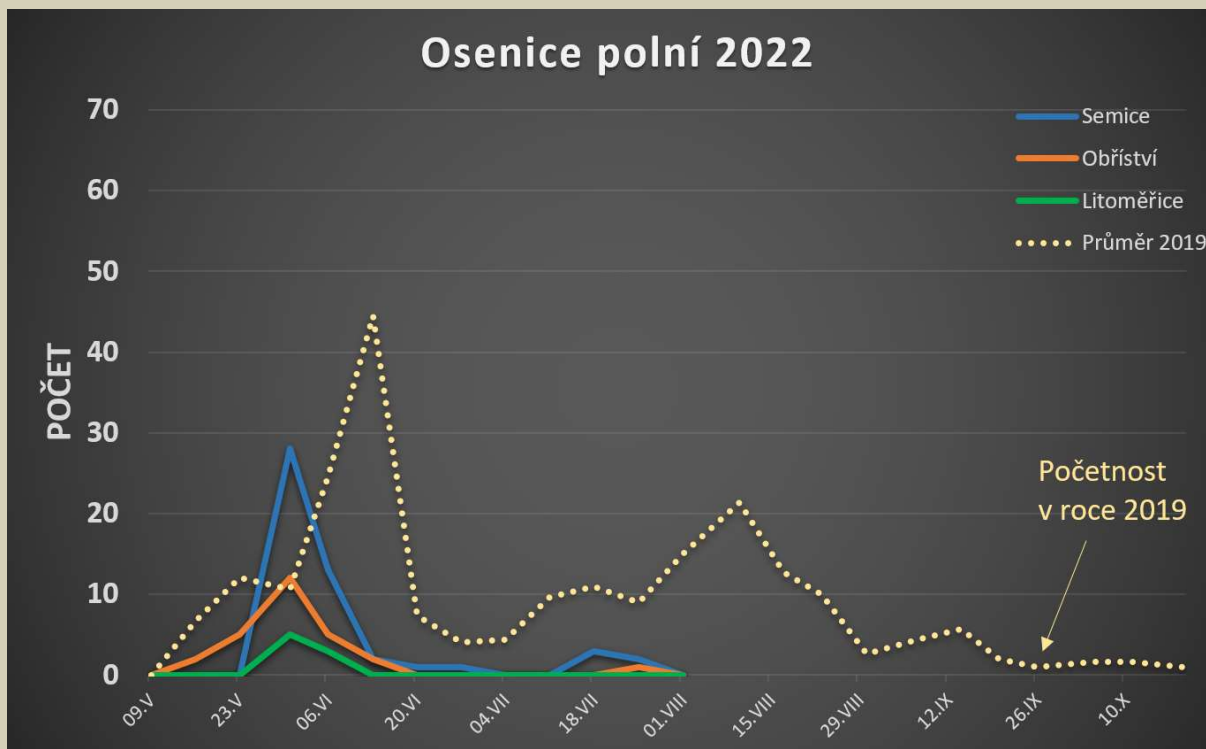
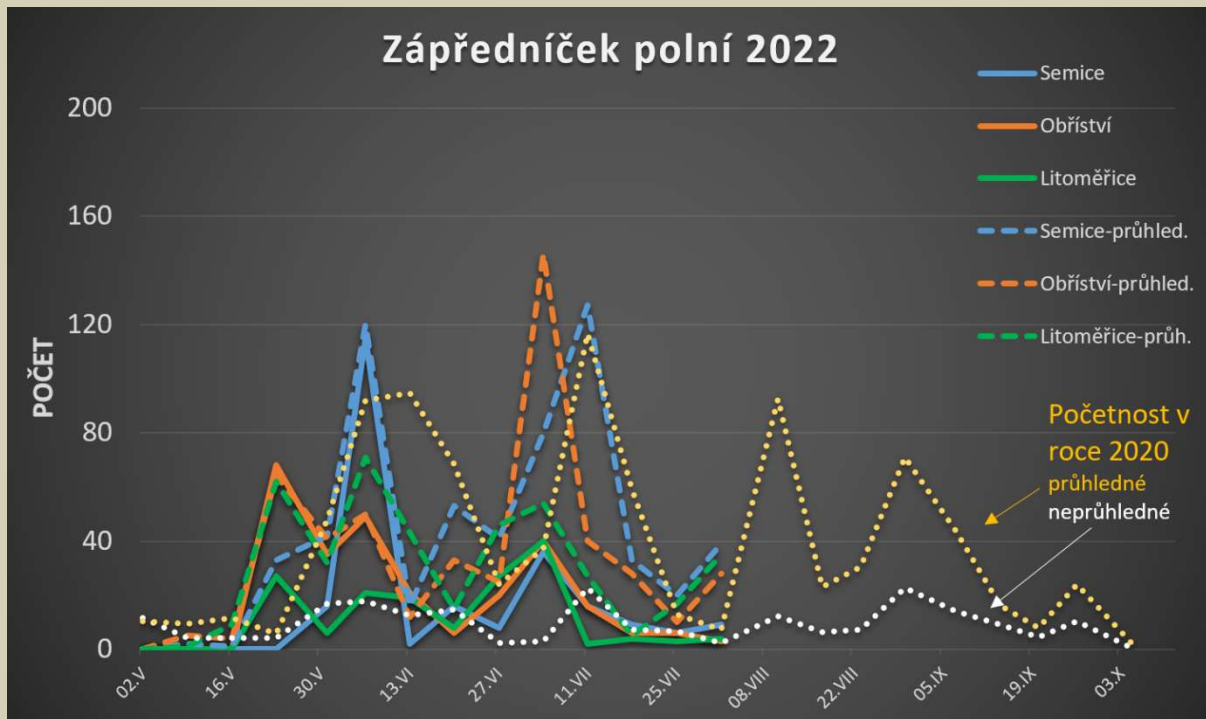
Mšicomaři jsou nejčastějšími dospělci parazitoidů v porostech (velikost do 1-2 mm), následují je parazitoidi zápředníčka a pestřenek

Odchyt osenice polní a zápředníčka do feromonových lapáků v roce 2022

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozích letech (průměr ze všech 3 lokalit)
- zápředníček - čárkovaná čára (průhledný lapák), plná čára (neprůhledný lapák) - rozdíly v odchycích na stejné lokalitě

Osenice - pozvolný začátek letu 2. generace

Zápředníček - začátek letu další generace, úměrně počtu dospělců bude přibývat housenek

Odchyt můry kapustové do feromonových lapáků v roce 2022

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozím roce (průměr ze všech 3 lokalit)
- pozvolný začátek letu 2. generace

